

VPW HAARLEM – AMSTERDAM

Beroepsvereniging van r.-k. pastores

*collegiaal beraad * professionalisering * belangenbehartiging

Secretariaat: Triade 45, 1901 GW Castricum

Hoofddorp, 20 februari 2016

Aan Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. J.M. Punt en Zijn Hoogwaardige Excellentie Mgr. J.W.M. Hendriks

Geachte bisschoppen,

Via deze brief willen wij u onze zorgen en bevreemding overbrengen over de brief van 3 december 2015 jl. van algemeen secretaris en kanselier drs. E.H.A. Fennis van ons bisdom inzake woord- en communievieringen, welke belangrijke brief tot onze verbazing niet is ondertekend door

u beiden. Wij vragen ons ook af of deze brief is voorbesproken met de diverse gremia: Priesterraad, Diocesane Pastorale Raad, Dekens en Liturgische Commissie.

De brief, die alleen aan de pastoors en administrators van de parochies is gestuurd, wordt door velen ervaren als een aanscherping van de regels, waarvan gezegd wordt dat die na bespreking binnen de pastorale teams zonder uitstel moeten worden ingevoerd.

In de woord- en communievieringen ervaren veel gelovigen op een zeer bijzondere manier de aanwezigheid van de Heer, die zoals drs. Fennis constateert, naar het vaste geloof van de Kerk in volle werkelijkheid en blijvend aanwezig is in het geconsacreerde brood, hetgeen deelname aan de communie tot de meest intieme vorm van Godsontmoeting maakt.

Terecht dat daarom hoge eisen gesteld worden aan degenen die in deze vieringen voorgaan. Toen het zo'n 35 jaar geleden niet meer mogelijk was om in alle parochies en verpleeg- en zorgcentra, ziekenhuizen, kazernes en gevangenissen elk weekend Eucharistie te vieren, is ook vanuit ons bisdom de mogelijkheid aanbevolen om onder leiding van gekwalificeerde parochianen, pastoraal werk(st)ers en diakens daarnaast woord- en communievieringen te houden. Op de pastorale scholen in onze dekenaten is daar veel deskundige aandacht aan gegeven.

Ook het Diocesaan Pastoraal Centrum en later de Pastorale Dienst Verlening heeft in het verleden veel werk gemaakt van scholing en vorming van lekenvoorgangers in de liturgie. In de brief wordt niet duidelijk gemaakt, waarom deze parochianen niet meer in woord- en communievieringen zouden mogen voorgaan, maar wel in woord- en gebedsvieringen. Het zal er dus niet omgaan dat die parochianen een te beperkte kennis hebben van de Bijbel, de leer van de kerk of de liturgie, of onvoldoende vaardigheden daar goed mee om te gaan, want dan zouden ze ook niet meer in die woord- en gebedsvieringen mogen voorgaan. Doordat de vieringen onder verantwoordelijkheid en begeleiding van de parochiepastor vallen zou de kwaliteit gewaarborgd moeten zijn.

Het voorgaan van parochianen geeft pastores ook de mogelijkheid tot af en toe een vrij weekend, zoals door het bisdom aanbevolen voor het welzijn van de priesters en de parochies. Ons inziens werden en worden genoemde vieringen met de grootste eerbied en zorgvuldigheid gehouden, zodat vele mensen zich door deze vieringen geïnspireerd, gesterkt en bemoedigd voelden en voelen. Het feit dat de voorgangers in deze vieringen over het algemeen midden in de gemeenschap staan, waarin en waarmee zij vieren, geeft daar dikwijls

nog een extra dimensie aan. Daarbij mag ook vermeld worden dat deze geschoolde parochianen vaak beter te verstaan zijn dan menige priester uit het buitenland. Zowel voorgangers van deze vieringen, die dat vaak al vele jaren met grote inzet en toewijding doen, als veel parochianen zijn pijnlijk getroffen en hevig teleurgesteld en ontmoedigd door de brief. De verminderde mogelijkheden om te communie te gaan, juist ook op belangrijke momenten als uitvaart, huwelijk en in ziekenhuizen, verpleeg- en zorgcentra worden door mensen, die daar erg aan hechten als een groot gemis ervaren. Sinds paus Pius X is een eeuw lang aangeraden veelvuldig te communie te gaan, zeker op zondag en liefst ook door de week. Mensen zullen nog meer vervreemd raken van de kerk als blijkt, dat dit door de kerkleiding minder mogelijk wordt gemaakt. Dit onverlet latend hoe waardevol vieringen van woord- en gebed zonder communie kunnen zijn.

In de brief wordt ook niet uitgelegd dat de eeuwenoude praktijk in onze kerk, om de communie uit te reiken en te ontvangen buiten een eucharistieviering, niet in een viering met woord en gebed kan met lekenvoorgangers. De opmerking over de vieringen bij huwelijk en uitvaart die alleen een Eucharistieviering of een viering van woord en gebed mogen zijn, wordt niet met argumenten omkleed. Met in achtneming van de canones 912 en 918 kunnen pastoraal verantwoordelijken heel goed zelf beslissen welke viering in een gegeven situatie opportuun is. Terwijl we daarnaast zien dat het aantal woord- en gebedsdiensten bij uitvaarten de laatste jaren flink toeneemt in verband met de afnemende kerkelijke betrokkenheid van de nabestaanden.

Wat de pastoraal werkers en catechisten betreft betreuren wij het dat zij, die op grond van hun theologische en spirituele vorming voor mogen gaan in woord- en communievieringen dat niet meer zouden mogen na afloop van hun benoeming. Zijn zij daarin zoveel anders of minder dan diakens? Is het niet in de eerste plaats het doopsel op grond waarvan de gelovige bevoegd is de communie uit te reiken aan medegelovigen? In gesprekken die wij eerder hadden tijdens het protocollair gesprek, meenden wij te mogen opmaken dat in goed overleg met de plaatselijke pastor, pastoraal werkers ook na hun pensionering diensten in de parochie konden blijven verrichten, waaronder voorgaan in vieringen. De mogelijkheid tot inspirerend voorgaan is ons inziens niet afhankelijk van de pensioengerechtigde leeftijd, zoals veel mensen mogen ervaren. Veel parochies en instellingen willen graag gebruik maken van de in vele jaren opgebouwde kwaliteiten van gepensioneerde pastoraal werkers. Het kan bovendien de priesters in de parochies verlichting geven voor hun werkdruk.

Het vermoeden rijst dat de bisdomleiding de pastorale werk(st)ers niet meer ziet zitten en blij is dat men na hun pensionering van hen af is. Dat daarmee zeer goed geschoolde, ervaren en breed geaccepteerde voorgangers aan de kant worden geschoven (“als klapstoelen”) is, naast een vorm van kapitaalvernietiging in een tijd van groot gebrek aan pastores/gekwalificeerde beroepskrachten kortzichtig en zeer teleurstellend. Door sommigen wordt het ook als grievend ervaren. Dat in de brief wel gesproken wordt over de opleiding tot diaken en catechist en niet over de opleiding tot pastoraal werk(st)er lijkt de moeite die het bisdom heeft t.a.v. deze beroepskrachten te bevestigen. Het is merkwaardig dat in de hele samenleving 65+ers worden uitgenodigd op grond van hun beroepsmatige kennis en vaardigheden actief te blijven dit in de Haarlemse kerk niet mogelijk zou kunnen zijn.

Wij pleiten er daarom voor, gezien de belangrijke rol, die de Eucharistie en de woord- en communievieringen spelen in de plaatselijke gemeenschappen, die gemeenschappen een stem te geven bij het voorgaan van gekwalificeerde gelovigen in de woord en communievieringen. Het past goed bij de opvattingen van de paus, die een kerk voor ogen heeft, die veel minder gecentraliseerd is dan nu en waar een grotere rol is weggelegd voor de gewone gelovigen op grond van hun doopsel en als het Volk Gods onderweg. Het sluit ook goed aan bij de Constitutie over de Liturgie van het Tweede Vaticaans Concilie, waarin gepleit wordt voor

pluriformiteit vanwege de verschillende culturen en talen in onze kerk. Eenheid moet niet verward worden met uniformiteit. Om met diaken Fennis op het eind van zijn brief te spreken, moeten we alle krachten gebruiken om onze missionaire opdracht vooral op het gebied van de evangelisatie en diaconie te vervullen. Dus óók de inzet van gepensioneerde pastoraal werker/sters en bevlogen parochianen in voorgaan van woord- en communievieringen om zo de vele zoekende mensen, die vaak een verrassende openheid naar het geloof uitstralen, te kunnen dienen.

Hopende op een goede gedachtewisseling over deze voor velen belangrijke kwestie, met hartelijke groet,

Namens het bestuur van de VPW Haarlem- Amsterdam,

Leo J. P. Mesman, voorzitter
H.J.M. Kint-van Os, secretaris

c.c. Drs E. H. A. Fennis, DPR, Priesterraad, Diakenkring en de Dekens.
Redactie Nieuwsbrief VPW Haarlem- Amsterdam.